

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania J.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Nowym Sączu
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 października 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 20 października 2022 r., sygn. akt III AUa 2006/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

D.S.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 września 2017 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił odwołanie J.K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Nowym Sączu z dnia 11 października 2016 r. odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca w sposób subiektywny przedstawia i ocenia swój stan swojego zdrowia, nie wskazując merytorycznych, rzeczowych i konkretnych argumentów, które mogłyby podważyć wiarygodność opinii sądowo-lekarskich. Zaś subiektywne poczucie niezdolności do pracy nie może skutecznie zdyskwalifikować oceny biegłych, powziętej na podstawie obiektywnej dokumentacji lekarskiej i wykonanego badania. Nawet sam fakt istnienia schorzeń wymagających stałego leczenia nie powoduje automatycznie uznania niezdolności do pracy, gdyż podstawą przyznania renty jest niezdolność do pracy, spowodowana tą chorobą, a nie sam fakt rozpoznania tego schorzenia.

Wyrokiem z dnia z 28 sierpnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację wnioskodawcy. Zgodził się bowiem z Sądem pierwszej instancji, że z opinii biegłych neurologa oraz ortopedy-traumatologa wynika jednoznacznie, iż stwierdzone schorzenia nie naruszają sprawności organizmu wnioskodawcy w stopniu uzasadniającym uznanie go za osobę choćby częściowo niezdolną do pracy. Biegli jednoznacznie stwierdzili, iż aktualny stan schorzeń kręgosłupa (choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa z dyskopatią wielopoziomową, z zespołem bólowym korzeniowym w wywiadzie, kręgozmykiem przednim L5-S1) nie powoduje u wnioskodawcy istotnego ograniczenia funkcji układu ruchu ani poważnego ograniczenia ruchomości kręgosłupa, deficytów siły mięśniowej, zaników mięśni czy innych istotnych deficytów neurologicznych. Ponadto w opiniach uzupełniających biegli odnieśli się do wszystkich zastrzeżeń i zarzutów wnioskodawcy oraz podtrzymali swoje stanowisko o braku jego niezdolności do pracy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, stan zdrowia wnioskodawcy został prawidłowo oceniony i słusznie Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do podważenia tej oceny ani do poddawania wnioskodawcy kolejnym szczegółowym badaniom, wobec przekonującej opinii biegłych lekarzy odpowiednich specjalności. Potrzeby takiej nie dostrzegł także Sąd Apelacyjny. W dopuszczonej opinii (wraz z opiniami uzupełniającymi) biegli lekarze dokonali całościowej i rzetelnej oceny stanu zdrowia wnioskodawcy i jego zdolności do pracy, a także odnieśli się do wszystkich zarzutów i zastrzeżeń wnioskodawcy.

Na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 30 września 2021 r. uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Zdaniem Sądu Najwyższego Sąd II instancji nie odniósł się w jakikolwiek sposób do złożonego w postępowaniu apelacyjnym orzeczenia o zaliczeniu wnioskodawcy do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Co prawda orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie przesądza o ustaleniu niezdolności do pracy w rozumieniu ustawy emerytalnej ze względu na odmienność celów i przesłanek ustalenia stopnia niepełnosprawności i niezdolności do pracy, to jednak nie może być ignorowane. Sąd powinien wydać postanowienie o dopuszczeniu albo odmowie dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu przedstawionego przez stronę. Tymczasem z motywów wyroku Sądu Apelacyjnego nie wynika sposób rozstrzygnięcia przez Sąd Apelacyjny o przedstawionym przez ubezpieczonego w toku postępowania apelacyjnego dowodzie z dokumentu w postaci orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Sąd Apelacyjny po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z 20 października 2022 r., oddalił apelację. uzupełnił postępowanie dowodowe i dopuścił dowód z uzupełniającą opinią biegłych lekarzy dr n. med. R.C. - specjalisty neurologa oraz lek. med. W.S. - specjalisty chirurga ortopedy celem ostatecznego ustalenia czy wnioskodawca był niezdolny do pracy po dniu 30 czerwca 2015r., przy odniesieniu się do orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z dnia 22 czerwca 2009 r., 24 lutego 2014 r. i 5 marca 2019 r. oraz przy uwzględnieniu dokumentacji medycznej zalegającej w aktach Powiatowego Zespołu do

Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. Biegli zastrzegli, że trudno im odnosić się do Orzeczeń o Stopniu Niepełnosprawności i w ich ocenie w przypadku wnioskodawcy stopień niepełnosprawności nie przekłada się bezpośrednio na niezdolność do pracy. Wnioskodawca wymagał leczenia i rehabilitacji, w okresach zaostrzeń mógł być leczony w ramach czasowej niezdolności do pracy tzn. w ramach zasiłku chorobowego, co jednak nie było równoznaczne z długotrwałą niezdolnością do pracy.

Mając na względzie naprowadzone powyżej ustalenia faktyczne uzupełnione w toku postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny uznał, że trafnie przyjął Sąd pierwszej instancji, że wnioskodawca nie jest uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy, albowiem nie jest nawet częściowo niezdolny do pracy zarobkowej w okresie objętym zaskarżoną decyzją. Ustalenia w zakresie stanu zdrowia wnioskodawcy zostały poczynione w oparciu o opinie biegłych właściwych specjalności, którzy dokonali oceny stanu zdrowia wnioskodawcy, wskazując w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań własnych i poprzednich oraz zgromadzoną dokumentację lekarską, że stwierdzone schorzenia oraz stopień ich nasilenia nie powodują obecnie nawet częściowej niezdolności do pracy. Sąd Apelacyjny ocenił zarówno opinię zasadniczą jak i opinię uzupełniającą jako przekonujące. Zarzuty odwołującego do opinii uzupełniającej zwarte w piśmie z dnia 1 lipca 2022 r. Sąd Apelacyjny ocenił jako bezzasadne, gdyż wynikają z błędnego założenia, że orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przesądza już o niezdolności do pracy w rozumieniu art 12 ustawy emerytalno-rentowej. Sąd Apelacyjny pominął dowody z dokumentacji medycznej pochodzącej z lat 2020-2022, bowiem przedmiotem ustaleń był stan zdrowia odwołującego i w konsekwencji niezdolność do pracy na dzień wydania zaskarżonej decyzji.

W skardze kasacyjnej z dnia 5 stycznia 2023 r. pełnomocnik ubezpieczonego zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 20 października 2022 r., zarzucając naruszenie przepisów postępowania w postaci:

a) art. 398²⁰ k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c., w zw. z art. 286 k.p.c. oraz w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 217 § 1 k.p.c., polegające na tym, że Sąd Apelacyjny w Krakowie przy wydaniu wyroku z 20 października 2022 r. III AUa 2006/21, nie zastosował się do wykładni prawa dokonanej przez Sąd Najwyższy w wyroku z 30 września 2021 r., I USKP 80/21, nakazującej dokonanie analizy orzeczeń o ustaleniu stopnia niepełnosprawności J.K. oraz przesłanek którymi kierował się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G., w kontekście stwierdzenia zdolności do pracy skarżącego w rozumieniu ustawy emerytalnej. Sąd Apelacyjny w Krakowie co prawda dopuścił dowód z opinii uzupełniającej, na okoliczność wskazaną przez Sąd Najwyższy, jednak biegli w opinii uzupełniającej z 4 maja 2022 r. nie dokonali analizy i nie odnieśli się do orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności J.K., a Sąd Apelacyjny w Krakowie pomimo takiej opinii uzupełniającej i wniosku skarżącego, nie dopuścił dowodu z opinii innych biegłych, a było to konieczne w celu realizacji wykładni prawnej przedstawionej przez Sąd Najwyższy w wyroku uchylającym pierwszy wyrok Sądu

Apelacyjnego w Krakowie oraz ustalenia okoliczności mających dla sprawy istotne znaczenia, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy;

b) art. 235² § 2 k.p.c. pominięcie wniosku dowodowego skarżącego zawartego w zarzutach z 1 lipca 2022 r. do opinii uzupełniającej biegłych o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych lekarzy w celu dokonania analizy dokumentacji lekarskiej zalegającej w aktach sprawy oraz w aktach Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G., bez wydania w tym przedmiocie postanowienia, o którym stanowi art. 235² § 2 k.p.c., które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Strona skarżąca zarzuciła także zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj. art. 57 ust. 1 pkt 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 4 ust. 2 i art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych polegające na tym, że Sąd Apelacyjny uznał, iż J.K. nie spełnia przesłanek przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż jest osobą zdolną do pracy, w sytuacji gdy Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. uznaje go za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, co jest równoznaczne z uznaniem skarżącego za niezdolnego do pracy lub zdolnego do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, co powinno przesądzać o co najmniej częściowej niezdolności do pracy skarżącego.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z uwagi na to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego poprzez zasądzenie tych kosztów w taryfowej wysokości od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Nowym Sączu na rzecz J.K. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej polega, zdaniem strony skarżącej, na tym, iż Sąd Apelacyjny w Krakowie dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłych lekarzy dr. n. med. R.C. specjalisty neurologa i lek. med. W.S. specjalisty ortopedii i traumatologa, którzy 4 maja 2022 r. sporządzili opinie uzupełniającą, ale biegli w opinii uzupełniającej nie uczynili zadość wskazaniom Sądu Najwyższego, nie przeanalizowali orzeczeń o stopniu niepełnosprawności J.K. ani przesłanek z jakich umiarkowany stopień niepełnosprawności został mu trzykrotnie przyznany. Pomimo uchylenia się przez biegłych od zleconego im zadania, Sąd Apelacyjny w Krakowie nie dopuścił dowodu z opinii innych biegłych, oparł zaskarżony wyrok m.in. na wadliwej opinii uzupełniającej, przez co nie zastosował się do wykładni prawnej przedstawionej przez Sąd Najwyższy w wyroku z 30 września 2021 r., czym w sposób oczywisty naruszył art. 398²⁰ k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik zakładu ubezpieczeń społecznych wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na niespełnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o jej oddalenie w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia – celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej

się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance jej oczywistej zasadności (art. 398⁹ §1 pkt 4 k.p.c.). Należy więc przypomnieć, że w motywach wniosku opartego na tej właśnie przesłance przedsądu powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie swych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Powyższym obowiązkom strona skarżąca nie podołała - nie wykazała istnienia tej właśnie przesłanki przedsądu. Zwrócić przy tym należy uwagę, jak to słusznie zostało zauważone przez pełnomocnika organu rentowego, że Sąd Apelacyjny, będąc związany wykładnią prawa zaprezentowaną w wyroku Sądu Najwyższego, uzupełnił postępowanie dowodowe i dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłych lekarzy dr n. med. R.C. - specjalisty neurologa oraz lek. med. W.S. - specjalisty chirurga ortopedy - celem ostatecznego ustalenia, czy wnioskodawca był niezdolny do pracy po dniu 30.06.2015 r., przy odniesieniu się do orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z dnia 22.06.2009 r., 24.02.2014 r. i 05.03.2019 r. oraz przy uwzględnieniu dokumentacji medycznej zalegającej w aktach Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. Po przeprowadzeniu ww. dowodu i dokonaniu jego oceny Sąd Apelacyjny wydał wyrok w sprawie. Okoliczność, iż zgodnie z art. 286 k.p.c.

sąd może zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych, wcale nie oznacza, że w każdym przypadku jest to konieczne, potrzeba taka może bowiem wynikać z okoliczności sprawy i podlega ocenie sądu orzekającego. Dlatego nie ma uzasadnienia wniosek o powołanie kolejnych biegłych w sytuacji, gdy złożona już opinia jest niekorzystna dla strony. Zgłaszając taki wniosek, strona winna wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w złożonych do akt sprawy opiniach biegłych, które dyskwalifikują te opinie, uzasadniając tym samym powołanie dodatkowych opinii. Samo niezadowolenie strony z oceny przedstawionej przez biegłych nie uzasadnia potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych, kolejnych biegłych, zwłaszcza zaś, gdy wydane przez biegłych opinie wyjaśniają istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, a ich fachowość i rzetelność nie została w żaden sposób podważona. Sąd Apelacyjny w Krakowie, wbrew twierdzeniom strony skarżącej zawartym w skardze kasacyjnej, wydał postanowienie o pominięciu wniosków dowodowych, zgłoszonych przez odwołującego w jego piśmie z dnia 1 lipca 2022 r., jako zmierzających do przewlekłości postępowania – co wynika wprost z protokołu rozprawy apelacyjnej z dnia 20 października 2022 r. (s. 236 akt).

Pamiętać przy tym należy także, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Oznacza to niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Także zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące naruszenia prawa materialnego, mające w istocie charakter polemiki z ustaleniami faktycznymi sądów *meriti* i dokonaną przez te sądy oceną stanu faktycznego – tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie - nie mogą stanowić podstawy skargi kasacyjnej, ani jej przyjęcia do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 2022 r., I CSK 664/22, Legalis nr 2739699; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2023 r., II PSK 58/22, Legalis nr 2909745).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

D.S.

[a!]

